

Ücretli Öğretmenler ile Görüşme

Saniye Yılmaz¹

Saniye: Merhabalar. Bugün çalışma koşullarımıza dair konuşacağız. Ne anlatmak istiyorsanız anlatabilirsiniz. Aslında biraz öğretmenler odasında konuştuğumuz şeyleri konuşacağız burada. Başlayabiliriz, çalışma koşullarınızla ilgili ne tür sorunlar yaşıyorsunuz? Ücretli öğretmenler neler yaşıyor?

Senem: Yani ücretli öğretmenlik bir çıkmaz olarak geliyor bana. Aslında şöyle, atanmadan görevimizi yapıyoruz, mesleğimizi yapabilmeye çalışıyoruz ve aslında hak ettiğimiz kadarını alamadığımızı düşünüyorum ben. Yani dediğimiz gibi biz de çalıştık, çabaladık olmadı. Baktığımız zaman çalışma koşullarımıza, yani biz KPSS puanı alıp memur olmadık ama bir baktığımız zaman oradaki birçok öğretmen kadar aynı emeği harcıyoruz. Bazen yeri geliyor daha fazlasını harcıyoruz. Ama yani emeğimiz karşılığında aldığımıza baktığımızda, bu bence yeterli değil tabii ki. Bu şekilde.

Nebiye: Ben başlayayım o zaman. Bana göre de hocam şöyle. Şimdi biliyorsunuz ki yeni sistem geldi. Ve öğretmenlerimizden bazıları da çok çok yaşlı. Yani şöyle düşünüyorum, aslında sistem izin verse, en azından gençler, yeni mezun olmuş öğretmenlerimiz görevini yapsa, çocuklara daha faydalı olacağını düşünüyorum. Bu birincisi. İkincisi, ücretli öğretmenlik dönemimizde öğretmenler olsun, bazı öğretmenler daha doğrusu tırnak içerisinde, bazı müdürler, bazı görevliler hatta, ücretli öğretmen olduğumuz için farklı davrandıklarını gördüm. Bizi öğretmen yerine koymayışları, ücretimizin hizmetlilerle aynı derecede olması ve hatta bazı hizmetlilerden daha az alıyor oluşumuz. Bence bu bize hakaret. Ama tabii dediğim gibi durum böyle. Biz kendi adımıza, bütün ücretli öğretmenler ya da atanmış öğretmenler, belki hiç kimsenin yapabileceği bir şey yoktur. Ama bence destek eksikliği var. Velilerin durumdan haberdar olup hiçbir şey yapmayışları da var tabi. Eee, benim gördüğüm bunlar öğretmenler arasında da bu gerçek, yani hep farklı konumlandırılıyor biz. Farklı bir gözle bakılıyor bize. Eee, nasıl olsa ücretli. O şekilde kötü oluyor tabii durum. Ben bunları sezdim yani. Beş yıl yaptım, bunları gördüm. Çok çok zor gelse de, işte bizim de kendimizi geçindirmemiz

¹ saniye.yilmaz.54@yahoo.com

gerekiyor. Çocuklarımız var ya da çocukları olmayan arkadaşlarımızın yapacak başka işleri yok. Çünkü başka yerde de bizi işe almıyorlar zaten. Özel okullara gidiyoruz. Oraya gidiyoruz, buraya gidiyoruz yok. İşte tecrübe lazım. Yok işte kaç yıl tecrüben var. Ya da işte belirli bir standart koyuyorlar, bu da işte çalışmamıza engel oluyor. Bizim de üç kuruş, beş kuruş kazanmamız gerekiyor. O yüzden de yapmak zorunda kalıyoruz. Dediğim gibi yani sistemin hatası. Söyleyeceklerim bu kadar.

Meltem: Yani aslında ben de toparlayacak olursam, arkadaşlarımla aynı şeyleri düşünüyorum. Yani ücret konusunda zaten hiç hak ettiğimizi düşünmüyorum. Bu verilen ücret gerçekten çok çok az. Onun dışında da bu okul haricinde söylüyorum. Çünkü gerçekten bu okul çok farklı ve güzeldi. Benim için böyle ütöpikti. Ama diğer geçmişteki yaptığım ücretli öğretmenlik deneyimlerimde, öğretmen arkadaşlarım olsun, bazıları tabii, ya da yönetim olsun. Zaten yönetim maalesef eğer iyi değilse öğretmen arkadaşlara yüzde yüz yansıyor. Yönetimden kaynaklı çok fazla dışlanmayı bırakın fazla iş verilerek böyle ezilme hissettim, yani kendi branşımdan da kaynaklı, böyle tamirci gibi kullanıldım çoğu yerde. Dersten çağırılma falan, hani sizin dersiniz çok önemli değil ya, hocam siz verin bilgisayarı oynasın onlar siz gelin bizim milli eğitime yazı göndermemiz lazım falan. Yani bu muameleleri çok gördüğüm için ücretli öğretmenlik çok üzücü geliyor açıkçası bana da. Bununla ilgili zaten iyileştirme yok. Hatta, Nebiye öğretmenimin de dediği gibi zaten sürekli yeni mezunlar geliyor arkadan. Bize zaten yer söz kalmıyor. Sürekli sistem değişiyor. Biz geride kalıyoruz, yetişemiyoruz. Her sene biz bir kursa gidemeyiz, bu sınava hazırlanabilmek için. Bunun için zaten çok büyük maddiyatlar yatırmak gerekiyor. Mezun olduktan sonra öğretmen olmak zaten çok büyük sıkıntı. Aslında öğretmenlik, üniversiteyi kazanmak ya da okumak değil. Gerçekten mezun olduktan sonra atanmak büyük sıkıntı ücretli öğretmenlik için. Yani çok üzücü.

Senem: Bir de şöyle, gerçekten baktığın zaman iki uçta da sorun var, bir yerde evet devlet kurumunda daha standart çalışma koşulları var ama özel okulda çalıştığın zaman da ne yapıyor, bu sefer tamamıyla hayatını oraya adamak durumundasın. Yani ben hiç çalışmadım ama arkadaşlardan duyuyoruz. Direkt performans, büyük performans sergilemek zorundasın ki oraya tutunabilesin. Yani biz böyle iki arada bir derede kalıyoruz. Ne yapsak? Hani nereden devam? Bu şekilde. Bir de ücret konusuna gireceğim. Mesela törenler oluyor bizim ücretimiz kesiliyor. 23 Nisan, 19 Mayıs, 29 Ekim, bu tarz zamanlarda. Öğretmenin yapabileceği hiçbir şey yok, resmi tatil. Aldığımız ücret belli. Böyle resmi zamanlarda bence bu ücret kesintisinin yapılmaması lazım. Mesela bir haftalık tatil oluyor, oradan ücret kesimi oluyor. Ondan sonra yaz boyu zaten herhangi bir gelirimiz olmuyor. Yani, bir öğretmen olarak ben şöyle düşünüyorum, bulunduğumuz konum olarak, bir eğitimci olarak bence en azından sabit bir maaşı, asgari ücreti hak ettiğimizi düşünüyorum. Çünkü bunun olmaması bence gerçekten insanın gururunu kırıyor. Gerçekten bu çok büyük bir çıkmaz. Her sene tamam ben yapmayacağım, diyorum. Bu sefer yapmadığımda evde oturduğumda

körellediğimi hissediyorum. Kendime bunu yakıştıramıyorum. Çalışmak, didinmek, çabalamak, öğrencilere bir şeyler vermek, bu insanın kendisini yetiştiren, insanı yükseğe taşıyan bir şey yani. Dolayısıyla bunu da kabul edemiyoruz, onu da kabul edemiyoruz. Yani, bu büyük çıkmaz arasında debelenip duruyoruz biz.

Saniye: Peki, bir takım ortak sorunlardan bahsettiniz. Sizce bu sorunların kaynağı ne? Bu kaynağı nasıl tanımlarsınız?

Meltem: Açıkçası ben şunu da fark ettim, mesela branşı olmadığı halde ücretli öğretmenlik yapanlar var. O yüzden de ücretli öğretmenleri çok fazla ciddiye almıyorlar. Bunun önüne geçilebilir. Belki sadece o branşın öğretmeni gelip başvurabilmeli ücretli öğretmenliğe. Ben bunu birebir birinden duyduğum için söylüyorum açıkçası. Senin branşın ne, sen zaten ne mezunusun ki, dedi biri. O yüzden branş olmayan bir sürü insan gelip ücretli öğretmenlik yapmamalı bence.

Nebiye: Bence ücretli öğretmenin hiç olmaması gerekiyor hocam. Şöyle bir yol izlenebilir, mesela özel eğitimde çok açık var Türkiye'de. Bazı branşlara ya da belki bütün branşlara şöyle bir hak verilebilir, bir sınava tabi tutulup ona göre o özel eğitime de kaydırılabilir, yani bu çok zor bir şey değil diye düşünüyorum ben. Bir sertifika alarak biz yapabiliyorsak bu işi, 80 saatlik bir sertifikayla gidip başvurup da bizi alabiliyorlarsa, bir sınavla da gayet kolay alabilirler. İkincisi şu, yeni başlatıldı daha doğrusu bu norm fazlası öğretmenler artık daha çok okullara verilmeye başlandı. Ücretli öğretmenlerin az alınması için bunu da doğru kabul ediyorum. Bu da güzel bir şey aslında. Tek şey ücretli öğretmenlik diye bir şey olmamalı ya, ben öyle düşünüyorum.

Saniye: Ama bu sorunun kaynağı ne sizce?

Senem: Yani hocam kaynağı resmi kurumlar yani bizi yöneten, bu işleri yürüten kurumlar. Bizim söylemlerimizi ciddiye almıyorlar bence ya da bu sorunun üzerini kapatmaya çalışıyorlar. Gerekli çözümleri sunmuyorlar. Arkadaşımızın dediği gibi farklı çözümler sunulabilir, farklı iyileştirmeler yapılabilir ya da tamamen son verilebilir buna ama gerekli kurumların bence bunlarla ilgilenmesi gerekiyor.

Meltem: Aslında biraz da plansızlık hocam. Atamalarda plansızlık var. Ücretli öğretmenlik varsa madem niye sen, Nebiye hocamın dediği gibi, niye ücretli öğretmenlik yapıyorsun ki? Atama bekleyen bir sürü insan var. Bırak bilişim teknolojilerinden 90 almasın, 70 alsın, 80 alsın ama atansın. Oradaki plansızlık çok sıkıntı zaten. Yeterli öğretmenin yoksa yeterli atama yapacaksın. Burada sıkıntı var. Büyük bir sıkıntı var yani.

Senem: Nereden geliyor sıkıntı? Çünkü bir atanmış öğretmen ücretine iki ya da üç tane öğretmen çalışıyor böyle.

Meltem: Sorunun kaynağı atama eksikliği. Yani atamadaki plansızlık gibi geliyor bana.

Nebiye: Zaten hocam hiçbir şey düzgün olmadığı için, yani şöyle şu an akademi var. Normalde Eylül dendi, başlanmadı. Onlar ayrı sıkıntılı. 2024'lüler bekliyor, o ayrı sıkıntı zaten. Yani sistem tamamen çökmüş durumda. Bu sadece ücretli öğretmenlerle de alakası yok aslında. Eğitim sistemimizin kötü gidişatı bu. Yani bence kaynak oradan başlıyor.

Senem: Evet mesela, birkaç seneye kadar bu kadar büyük sıkıntılar yoktu bence. Hem bu kadar mezun birikmesi yoktu, hem de bu atama süreçleri de bu kadar sıkıntılı değildi. Sınav olurdu, arkasından açıklanırdı, işte ondan sonra ne kadar öğretmen atanacak gerekli işlemler yapılırdı. Eylül, hiç olmadı Ekim'de öğretmenler başladılar. Şimdi mesela daha geçen sene sınava giren arkadaşların ataması hala yapılmadı. Böyle çok süreçler geçiyor üzerinden. Yani ne kadar yavaştan alırsak o kadar iyi, o kadar kârdayız kafasıyla olduğu için böyle birikmeler oluyor.

Saniye: Evet, yani sistem, plansızlık, ekonomi anladığım kadarıyla bir sürü kaynağı var ve hepsi de birbirine bağlı aslında bir yandan dediğiniz gibi. Peki, bir de şunu sorayım. Bu sorulara, sorunlara sizler nasıl çözüm üretiyorsunuz? Kendi gündelik yaşam pratiklerinizle çözüm üretebiliyor musunuz? Neler yapıyorsunuz anlattığınız sorunlar karşısında?

Nebiye: Hocam maalesef, ben kendi adıma çok zoruma gidiyor. Bir başvuru yaptığımda, ücretli öğretmenliğe başvuru yaptığımda, Milli Eğitim'e gittiğimde, orada oturan memurun benim kadar okumadığını biliyorum, emek vermediğini biliyorum. Bazılarının torpille işe girdiğini biliyorum. Yani, memura ben fen bilgisi öğretmenliği okudum, bunun üzerine çocuk gelişimi okudum, bunun üzerine özel eğitimden 540 saatlik bir eğitim aldım, dediğim zaman gözümün içine bakıyor olması abartı zoruma gidiyor. Şube müdürünün yanına gittim. Fen bilgisi okudum, dedim, "öğretmenlik mi?", diye bana sordu. Yani, bunu bilmeyen kişiyle ben muhatap oluyorum. Ondan iş istiyorum resmen. Ben okumuşum. Onlardan, memurlardan iş istiyorum. Ve onların aldığı puan eminim ki doksanlarda değil. Bundan adım kadar eminim. O yüzden aşırı çok zoruma gidiyor. Her başvurduğumda çok üzülüyorum. Her öğretmenler odasına girdiğimde üzülüyorum. Biri bana her sorduğunda "ücretli öğretmen misin?", dediğinde gerçekten bir şeyler boğazıma geliyor tıkanarak söylüyorum. Şimdi bile kötü oldum. Çünkü gerçekten çok üzülüyorum. Yani ben kendi adıma, çoğu arkadaşlarım da öyledir, sosyal platformlarda da görüyorum. Emek veren çok insan var. Burada hak eden çok insan var. Yani öyle böyle değil. Emek, çocuğundan emek, ailesinden emek. Bilmiyorum ben kendi adıma gidip iş istiyorum resmen. Ve İş-Kur'a da gidiyorum. Mesela İş-Kur'a da başvurdum. Hani dedim belki bir iş çıkar. Çocuğum çok küçüktü o zaman. Kadın bana dedi ki "sen öğretmensin. Ben sana hiçbir iş öneremem. Utandım", dedi. "Sen buraya gelmişsin, ben utandım". Yani ben de orada utandım, geri döndüm. Ya bu olmamalı, başka bir çözüm olsun artık. Yani bu belki biz gideceğiz, belki ya da biz vazgeçeceğiz ama bizden sonra gelenler bir şeyler yapmalı. Veliler, ben velileri de kınıyorum, veliler de sesini çıkarmıyor. Ya benim çocuğuma ücretli öğretmen ne mezunu ders veriyor? Hiç

kimse bir şey söylemiyor hocam. Eğer ki ses çıkarılabilirse... ya seksen bin öğretmen ücretli. Bu ne demek ya? Seksen bin ücretli öğretmen, artı onların çocukların, velileri bir olsa ayaklansa zaten bu sorun kısa sürede çözülecek.

Senem: Evet bizim aramızda birlik yok yani.

Nebiye: Evet, yani bu sorun kısa sürede çözülecek baskı olursa. Ama kimseden ses çıkmıyor. Üzülüyorum. Başka da bir şey diyemiyorum gerçekten.

Meltem: Katılıyorum ben de bu konuda, Nebiye Hocam gibi düşünüyorum.

Senem: Kaynak nedir diye konuştuk ya az önce ben ona bir ekleme yapmak istiyorum, yani sorunun kaynağı. Bir de sorunun kaynağı üniversite girişinde başlıyor. Bence şöyle olmalı, memur alım potansiyeline bakılarak o sene öğretmen alımı ya da üniversitelere öğrenci alımı olmalı. Ne oldu şu an, sürekli her yerde farklı farklı fakülteler açtılar. Örneğin, din kültürü branşından arkadaşlarım. Eee eskiden bu kadar çok fakülte yoktu ama son zamanlarda her buldukları, her mümkün buldukları yere fakülte açmaya başladılar. Böyle olunca ne yapıyor? Şu an en fazla mezun veren bölümlerden bir tanesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DİKAB). Baktıkları zaman ya DİKAB'ın çok ataması var, hayır, çok ataması yok. Yani, altmış bin, seksen bin kişi sınava giriyor. Bana 2000'e varmayan atama veriyor. İnsanlar diğer bölümlere baktıkları zaman, evet çok gibi görünüyor ama öyle değil. Madem sen 80 bin kişi birikmiş oradan 2000'ini atayabiliyorsan o zaman almayacaksın üniversiteye yani. Sorunu orada çözmeye çalışmalıyız. Başa dönüp en başından çözmeye çalışmalıyız bence.

Meltem: O kadar mahalle bakkalı gibi her tarafa üniversite açılmaması gerekiyor. Eskiden böyle değildi ki. Belli başlı üniversiteler vardı. Ben şu an mesela birisi bana diyor ki şu üniversiteye gidiyorum. O nerede? O ne? Yani neresi orası diyorum. Şaşıyorum. Çünkü artık gelir kapısı olarak görüyorlar öğrencileri. Kayıt parası olsun, gittikleri yerde kalma parası olsun. Ekonomiyi çeviren öğrenci oldu resmen. Bunu yaptıkları için kısıtlama gelmesini ben de çok isterim açıkçası, öğretmenimin dediği gibi. Zaten baştan aslında problem burada. Üniversite öğrencilerinin alımında. Yığılma burada başlıyor.

Saniye: Sonra mezun olunca da böyle sorunlarla tekrar karşı karşıya kalınıyor yani. Ama anladığım kadarıyla biraz sistemle ilgili bir sorun olduğu için kişisel olarak bir çözüm üretmek çok kolay değil ya da bilmiyorum, bu sorunlarla mesela yaşadığınız sorunlarla baş etmenin yolu ne oluyor sizin için? Nasıl oluyor?

Senem: Valla bizler de kendi aramızda konuşuyoruz, sürekli dertleniyoruz, birbirimizi dinliyoruz ama nasıl çözüm yapabiliriz? Bir araya gelmemiz gerekiyor. Ayaklanmak, birlik olmak, birlikte harekete geçmek, bunlar gerekiyor. Öbür türlü kimse bir tek beni duymuyor. Siz mesaj attınız, bu konu üzerine konuşmak istediğinizi söylediğinizde ben açıkçası çok heyecanlandım. Bunu konuşmaya, bizim içimizi dökmeye, ondan sonra sıkıntılarımızı, dertlerimizi birileriyle

paylaşmaya buna ihtiyacımız var. Ve kimse bu mikrofonu uzatmıyor, durup sormuyor. O yüzden bu görüşme beni heyecanlandırdı.

Nebiye: Affedersiniz, yani çok özür dileyerek söylüyorum, ben hayvan gibi çalıştım. Yani dedim ki bari hani bu bitsin artık. Yani gerçekten dedim artık bu ya bitsin dedim, ben hiç yapmayacağım bir daha. Ona oturup karar verdim, çalıştım. Başka da kendince üretebileceğim başka hiçbir çözüm yok hocam. Çünkü bireysel olarak inanın hiçbirimizin elinden bir şey gelmez. Çünkü bir tek ücretliler yaşamıyor sorun, bütün eğitim camiasında bir sürü sorun varken hiç kimsenin elinden de bir şey gelmiyor malum. O yüzden ben kendi adıma tek ürettiğim çözüm bu oldu.

Senem: Evet, ben bir sene (ücretli öğretmenlik) yaptım mezun olduktan sonra. Daha sonra bu sistemin içindeki sıkıntılara şahit olunca, emeğinin karşılığını alamamak, ben dedim ki bu yapılacak bir şey değil. Ben hemen sonrasında dershaneye gittim işte, çalıştım falan. Yani ben 3-4 yılımı, gençliğimi daha doğrusu o masada harcadım ama olmadı. Olmayınca ne yapıyorsun? Mecbur yani evde oturmak yerine geri dönüyorsun buraya.

Saniye: Evet, benim sorularım bu kadardı arkadaşlar. Eklemek istediğiniz bir şey var mı diye sorayım görüşmeyi bitirmeden önce.

Senem: Yok benim, yok hocam.

Nebiye: Benim de yok hocam ama teşekkür ediyorum. Gerçekten bu fırsatı bize verdiğiniz için en azından, tamam, belki bir şey olmaz, bir çözüm olmayabilir. Belki kimse duymayabilir ama olsun yani Senem hocamızın da dediği gibi içimizi döktük. En azından söyleyeceklerimizi söyledik. Umarım düzelir. Umarım güzel şeyler olur.

Meltem: Çok teşekkür ederiz. Yani birilerinin bunu en azından düşünebiliyor olması bile yani güzel bir şey. Umut verici.

Saniye: Umarım bunların hepsini birlikte düzeltebiliriz sevgili öğretmen arkadaşlarım. Ben de çok teşekkür ederim hepinize vakit ayırdığınız için.